

SYLWETKI CZŁONKÓW HONOROWYCH KOMITETÓW NAUKOWYCH WYDZIAŁU V NAUK ROLNICZYCH I LEŚNYCH

Prof. dr Adam Domański

Członek Honorowy Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN

Prof. dr Adam Domański ukończył studia w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w r. 1930 i rozpoczął pracę w Zootechnicznym Zakładzie Doświadczalnym w Borowinie. Następnie, aż do wybuchu wojny, pracował jako nauczyciel hodowli zwierząt w Liceum Rolniczym w Białokrynicy, wchodzącym w skład Liceum Krzemienieckiego.

Po wojnie, przez krótki okres czasu był kierownikiem Wydziału Produkcji Zwierzęcej w Białostockiej Izbie Rolniczej, a 1 sierpnia 1945 r. rozpoczął pracę naukową na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, w którym to ośrodku naukowym pracował następnie przez wszystkie lata, aż do chwili przejścia na emeryturę, i do rozwoju którego walczył się przyczynił. Był kolejno st. asystentem, adiunktem, z-cą profesora, docentem i profesorem. W 1947 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczo-leśnych. Po utworzeniu Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie, przekształconej z Wydziału Rolniczego UMCS, objął w 1954 r. — jako docent — kierownictwo Zakładu Hodowli Owiec. W r. 1961 został kierownikiem Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt na Wydziale Zootechnicznym WSR w Lublinie. W r. 1962 uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego. Prof. dr A. Domański był organizatorem Wydziału Zootechnicznego WSR w Lublinie i jego dziekanem w latach 1955—1962. W latach 1965—67 pełnił funkcję Prorektora tejże Uczelni.

W pracy naukowej prof. dr A. Do-

mańskiego można wyróżnić dwa główne kierunki.

1. Wytworzenie typu owcy długowłnistej dla wschodniego rejonu Polski, prowadzone w owczarni doświadczalnej w RZD Uhrusk i w hodowli terenowej we współpracy ze Związkiem Hodowców Owiec. W wyniku tej pracy uzyskano typ owcy o dobrze wyrównanej wełnie o sortymencie BC-C, wydajności ok. 6 kg wełny rocznie od 1 maciorki i b. wysokiej plenności.

2. Zagadnienie plenności u owiec. Niezmiernie interesujące badania na ten temat doprowadziły do uzyskania wyników b. istotnych dla praktyki hodowlanej. Podkreślić trzeba, że prof. dr A. Domański jest w Polsce prekursorem badań nad tym zagadnieniem, nie docenianym do ostatnich lat, a które obecnie jest naczelnym problemem badawczym światowego owczarstwa.

Prof. dr A. Domański jest również inicjatorem innych kierunków badawczych. Z jego inicjatywy i pod jego kierunkiem rozpoczęto po wojnie w Polsce badania immunogenetyczne nad owcami.

Wszystkie prace naukowe prof. dr A. Domański prowadził i prowadzi wspólnie ze swymi uczniami wkładając wiele wysiłków, uwieczonych powodzeniem w rozwój młodej kadry naukowej. Był promotorem 8 przewodów doktorskich, w kierowanej przez Niego Katedrze osiągało pierwsze stopnie naukowe wielu dzisiejszych profesorów i docentów.

Pracownicy naukowci, których rozwojem kierował prof. dr A. Domański potrafią łączyć pracę badawczą i dydaktyczną ze współpracą z praktyką, podobnie jak ich Profesor. Był On organizatorem Wojewódzkiego Związku Hodowców Owiec w Lublinie, którym przez długie lata kierował, a obecnie nadal z nim ściśle współpracuje. Jego inicjatywom i ofiarnej pracy zawdzięczać należy w dużym stopniu dzisiejszy rozwój lubelskiego owczarstwa. Przed paru laty prof. dr A. Domański przeszedł na emeryturę, jako wielokrotny laureat nagród centralnego i regionalnego stopnia, kawaler wielu orderów i odznaczeń, autor kilkudziesięciu prac naukowych.

Emerytura nie oznacza jednak dla Profesora zasłużonego spoczynku. Nadal prowadzi pracę badawczą w ulubionym Uhrusku, ściśle współpracuje z obecnym Zespołem Hodowli Owiec AR w Lublinie i z produkcją owczarską.

Prof. dr Adam Domański jest szeroko znany i ogólnie ceniony zarówno w kręgach naukowych, jak i zawodowych, jest ogromnie popularny wśród hodowców wszystkich szczebli i pionów. Jego praca i postawa życiowa, życzliwy i obiektywny stosunek do ludzi, zyskały Mu ogólną sympatię, uznanie i szacunek.

Maria J. Radomska

Profesor zwyczaj. dr habil. Władysław Herman Członek Honorowy Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN

Prof. dr Wł. Herman ur. we Lwowie 8.8.1901 r., jest absolwentem Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki Lwowskiej w Dublanach (1922 r.) studiował też na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu im. Jana Kazimierza (absolutorium w 1927 r.) i w Akademii Weterynaryjnej we Lwowie. Podejmował liczne podróże za granicą zarówno w celach naukowych jak i zakupu zwierząt zarodowych dla polskiej hodowli.

Prof. dr Wł. Herman był bardzo zaangażowany w pracę dydaktyczną początkowo jako nauczyciel hodowli i wizytator szkół rolniczych, ogrodniczych i mleczarskich, później jako asystent w Akademii Medycyny Weterynaryjnej i na Wydziale Rolniczo-Lasowym Politechniki Lwowskiej w Dublanach. Wykładał również w Wyższej Szkole Gospodarczej Żeńskiej w Snopkowie k/Lwowa. W 1937 r. habilitował się we Lwowie z hodowli zwierząt, w 1948 r. został powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego hodowli ogólnej, której

Katedrą w SGGW kierował do 1970 r.; od 1961 r. jest profesorem zwyczajnym (emerytowany w roku 1971).

Prof. Herman był pierwszym Dziekanem Wydziału Zootechnicznego SGGW i powtórnie piastował tę funkcję w latach 1964—1966. W okresie pracy w SGGW prof. Herman wykładał też przez pewien czas na Uniwersytecie Warszawskim — Biologiczne Podstawy Produkcji Zwierzęcej na Wydziale Biologii i Nauki o Ziemi, Hodowlę Zwierząt na Wydziale Weterynaryjnym oraz na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Poznańskiego — Wełnoznawstwo i Hodowlę Ogólną Zwierząt.

Zainteresowania Profesora Hermana są wyjątkowo rozległe. W Jego dorobku naukowym i popularyzatorskim znajdują się prace zarówno z zakresu anatomii i fizjologii zwierząt, hematologii, serologii i endokrynologii, jak i opracowania dotyczące pochodzenia gatunków i ras zwierząt oraz hodowli wszystkich gatunków zwierząt gospodarskich — od koni, poprzez bydło,

owce, kozy, zwierzęta futerkowe, laboratoryjne — do drobiu i jedwabników. Interesuje się również parazytologią i zoohigieną, problemami biologii ogólnej — i obok tego — wełnoznawstwem i futrzarstwem.

Publikuje swe prace w większości wychodzących w kraju czasopism, jak również w fachowych periodykach zagranicznych. Na dorobek piśmienniczy profesora Hermana składa się ponad 420 pozycji w tym 80 prac naukowych.

Niezwykłą aktywność rozwija Profesor w stowarzyszeniach naukowych jak: Polskie Towarzystwo Anatomo-Zoologiczne, Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Mikołaja Kopernika, Polskie Towarzystwo Zootechniczne, Małopolskie Towarzystwo Rolnicze, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Rolnictwa NOT, Poznańskie Towarzystwo Naukowe i inne.

Współdziała ze zrzeszeniami hodowców różnych gatunków zwierząt gospodarskich, jak również z Izbami Rolniczymi i z Ministerstwem Rolnictwa. Służy radą i pomocą wszystkim instytucjom związanym z produkcją zwierzęcą, nie brak Go wszędzie tam, gdzie Jego wiedza i doświadczenie mogą się przydać Krajowi.

Jest przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN; przez wiele lat przewodniczący Komisji Hodowli Zwierząt Futerkowych oraz Komisji Owadów Użytkowych Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN i Rady Naukowo-Technicznej przy Ministerze Rolnictwa. Jest Członkiem Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego; uczestniczy w pracach Państwowej Rady Normalizacyjnej i szeregu rad naukowych oraz komitetów redakcyjnych.

W ciągu długich lat pracy naukowej, pedagogicznej i dydaktycznej wykształciło się pod kierunkiem Prof. dr Wł. Hermana wielu pracowników naukowych i liczny zastęp zootechników — praktyków. Pod Jego kierunkiem wykonano 203 prace magisterskie i 28 rozpraw doktorskich.

Prof. dr Wł. Herman jest odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Virtuti Militari V kl., Krzyżem Walecznych, Krzyżem Partyzanckim. Posiada Złotą Odznakę za Zasługi dla SGGW, Honorową Odznakę Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, Złotą Odznakę NOT.

Franciszek Witczak

Prof. dr Witold Pruski

Członek Honorowy Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN
Członek Honorowy Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego

Prof. dr W. Pruski urodził się 13.07.1897 r. w Tbilisi w Gruzji. W 1915 r. uzyskał maturę w Liceum Filologicznym w Batumi. W latach 1915—1917 studiował na Wydziale Przyrodniczym Uniwersytetu Kijowskiego. Następnie po kilkuletniej służbie w Wojsku Polskim, studiował na SGGW, gdzie w 1927 r. uzyskał dyplom inżyniera rolnika.

Pracę zawodową rozpoczął już w czasie studiów, jako inspektor Chowu Ko-

ni w Centralnym Towarzystwie Rolniczym. Po ukończeniu studiów, z dniem 1.07.1927 r. przeszedł do pracy w Ministerstwie Rolnictwa. Po przejściu kolejnych stopni służbowych, w 1935 r. został mianowany naczelnikiem Wydziału Hodowli Koni i równocześnie kierownikiem Państwowych Stadnin Koni i Państwowych Stad Ogierów. Stanowiska te piastował aż do wybuchu II-jej wojny światowej.

W czasie okupacji był zatrudniony w Warszawskiej Izbie Rolniczej, jako inspektor Chowu Koni.

W 1945 r., niezwłocznie po wyzwoleniu Warszawy zgłosił się do Lublina, gdzie w organizującym się wówczas Ministerstwie Rolnictwa został mianowany inspektorem Stadnin Państwowych. W maju 1947 r. ponownie otrzymał nominację na naczelnika Wydziału Hodowli Koni i na tym stanowisku pracował do końca lipca 1956 r. Z dniem 1.08. 1956 r., na wniosek władz V Wydziału PAN został przeniesiony służbowo do Zakładu Hodowli Doświadczalnej PAN, gdzie objął kierownictwo Działu Biologii i Użytkowania Koni. Na stanowisku tym pozostał do dnia 31.12.1969 r., tj. do czasu, kiedy przeszedł na emeryturę.

Od wczesnej młodości pasją życia W. Pruskiego były konie i im też poświęcił głównie całe swoje dotychczasowe życie i nadal „sprawy koni” są Jego sprawami. A oto niektóre tylko fragmenty działalności Prof. dr W. Pruskiego na polu doskonalenia krajowej hodowli koni. W okresie międzywojennym, w czasie wieloletniej pracy w Ministerstwie Rolnictwa — organizował i prowadził stadniny i stada państwowe, organizował hodowlę masową — prywatną, brał czynny udział w pracach działających wówczas Towarzystw: Hodowli Konia Arabskiego, Zachęty do Hodowli Koni w Polsce i Wyścigów Konnych.

Spośród innych Jego osiągnięć z lat międzywojennych na szczególne wyróżnienie zasługują: w 1928 r. — podjęcie inicjatywy do wprowadzania stałych prób użytkowości koni i opracowania zasad ich organizacji. W 1929 r. podjęcie starań o wydawanie drukiem i opracowanie zasad prowadzenia ksiąg stadnych koni. Wynikiem tej działalności były rozporządzenia Ministerstwa Rolnictwa z lat 1930—1931, dotyczące ksiąg stadnych koni, które wydawano aż do wybuchu wojny w 1939 r. Należy również dodać, że Księgi Stadne wyda-

wane obecnie, są w dużej mierze wzorowane na księgach z lat międzywojennych. W 1936 r., w wyniku starań inż. W. Pruskiego uruchomiono przy stadnieniu koni w Kozienicach — pierwszy w Polsce Zakład Treningowy młodych ogierów, gdzie przechodziły one treningi i próby użytkowości przed włączeniem ich do stad.

Inż. W. Pruski był także autorem większości ustaw i rozporządzeń wydawanych w okresie międzywojennym, w celu doskonalenia organizacji i podnoszenia poziomu hodowli koni w kraju. Między innymi wymienić tu należy wspomniane już rozporządzenia „O prowadzeniu ksiąg stadnych koni”, a następnie ustawy lub zarządzenia: „O wyścigach konnych”, „O prawidłach wyścigowych”, „O uznawaniu ogierów” oraz „O rejonizacji chowu i hodowli koni w kraju”.

Również w okresie po zakończeniu II-ej wojny, inż. W. Pruski wniósł ogromny wkład w budowę naszej hodowli koni i w jej dostosowanie do nowych warunków społeczno-gospodarczych. Między innymi był współorganizatorem tworzonych na nowo stad i stadnin państwowych, a także autorem wielu aktów prawnych wydanych w celu normalizacji i ulepszania hodowli koni.

Prof. dr W. Pruski — jako wybitny specjalista był wielokrotnie delegowany tak w latach międzywojennych, jak i po II-ej wojnie do Bułgarii, Czechosłowacji, Francji, Niemiec, Szwecji, Węgier i ZSRR. Celem tych wyjazdów były zakupy materiału zarodowego, wymiana reproduktorów, udział w konferencjach i kongresach poświęconych hodowli koni a także gromadzenie materiałów niezbędnych do pracy naukowej i pisanie licznych publikacji.

W. Pruski rozpoczął swoją działalność publicystyczną już w 1925 r. — jeszcze jako student. Plonem tej działalności jest do końca 1973 r. opracowanie i opublikowanie 199 różnych pozycji. W tej

liczbie znajduje się: 10 pozycji książkowych, 31 prac naukowych i 158 artykułów naukowych, problemowych i popularno-naukowych. Znaczna część artykułów była publikowana w czasopiśmie francuskich, niemieckich i radzieckich.

Niektóre prace Prof. Pruskiego mają wprost monumentalny charakter i są „kopalnią” materiałów źródłowych, dotyczących historii naszej hodowli nie tylko koni, ale również innych gatunków zwierząt domowych. Do tego rodzaju prac należy przede wszystkim wydana w latach 1967—1969, 3-tomowa „Hodowla Zwierząt Gospodarskich w Królestwie Polskim w latach 1815—1918”. Dzieło to obejmuje łącznie 1689 stron druku i 390 ilustracji. Niewiele ustępuje mu swoją objętością 2-tomowa praca — będąca w druku omawiająca historię zwierząt gospodarskich w Małopolsce.

Spośród prac dotyczących hodowli koni na szczególne wyróżnienie zasługują:

1. „Ważniejsze Prądy Krwi w Polskiej Hodowli Koni” (1953),
2. Akademicki podręcznik „Hodowla Koni” t. I (1960),
3. „Dzieje wyścigów i hodowli koni pełnej krwi w Polsce” (1970).

Przy okazji warto tu przytoczyć opinię, jaką wydało o wspomnianej wyżej „Hodowli Koni” (1960) znane angielskie wydawnictwo naukowe „Animal Breeding Abstracts”, która brzmi: „Ta imponująca, dobrze zilustrowana książka, będąca dorobkiem wieloletniego doświadczenia i studiów, stanowi poważny wkład do światowej literatury o koniu”.

Wysoki poziom prac W. Pruskiego i Jego szerokie zainteresowania naukowe pozwoliły Mu na uzyskanie w 1948 r. stopnia doktora nauk rolniczych, a w 1957 r., wkrótce po przejściu do pracy w PAN — tytułu profesora nadzwyczajnego i wreszcie w 1965 r. — profesora zwyczajnego.

Prof. W. Pruski równolegle do pracy w PAN brał czynny udział w pracach społecznych, ściśle zresztą związanych z Jego działalnością zawodową. I tak był, lub jest nadal:

- 1) Przewodniczącym Komisji Hodowli Koni w Komitecie Nauk Zootechnicznych PAN,
- 2) Członkiem Rady Naukowej Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN,
- 3) Przedstawicielem V Wydziału Nauk Rolniczych i Leśnych PAN do Komisji Koordynacji Badań nad Dziejami Gospodarstwa Wiejskiego,
- 4) Przewodniczącym Komisji Hodowli Koni w Radzie Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa,
- 5) Przewodniczącym Komitetu do Spraw Wyścigów Konnych w Polsce,
- 6) Przewodniczącym Rady Hodowlanej w Polskim Związku Hodowli Koni,
- 7) Przewodniczącym Komisji Hodowli Koni w Radzie Naukowo-Technicznej Zjednoczenia Hodowli Zwierząt Zarodowych.

Spośród dorobku naukowo-dydaktycznego jakim legitymuje się Prof. dr W. Pruski na wyróżnienie zasługuje:

- 1) W latach: 1945, 1950 i 1955 prowadzenie w SGGW wykładów z Hodowli Koni,
- 2) Wygłaszanie licznych referatów i odczytów na wszelkiego rodzaju kursach szkoleniowych oraz na kongresach i zjazdach naukowych;
- 3) Opracowanie wielu recenzji prac doktorskich i habilitacyjnych.

Praca W. Pruskiego została wysoko oceniona przez władze państwowe, gdyż obok otrzymania zaszczytnego tytułu profesora zwyczajnego, dwukrotnie odznaczono Go Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.